

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»

СИЛАБУС

Дисципліна

**ППО 2.1.3 Українська усна народна
творчість та народознавство**

для здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія
ОС «Молодший бакалавр»

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖМУКАЧІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Відділення гуманітарної освіти
Предметна (циклова) комісія викладачів філологічних дисциплін

1. Короткий опис дисципліни та контактна інформація викладача

Назва курсу	Українська усна народна творчість та народознавство
Назва спеціальності	035 Філологія
Назва освітньої програми	Українська мова та література освітній ступінь: «Молодший бакалавр»
Статус дисципліни	обов'язкова
Семестр вивчення	II, 2022-2023 н.р.
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС	5
Загальний обсяг годин	150 год.
Лекційні заняття	38 год.
Практичні / семінарські заняття	26 год.
Самостійна та індивідуальна робота	86 год.
Форма підсумкового контролю	залік
Викладач	Філак Ірина Ярославівна , канд. філол. наук, Доцент кафедри української мови УжНУ, викладач філологічних дисциплін предметної (циклової) комісії викладачів філологічних дисциплін ВСП «ГПФК МДУ»
E-mail	filakfelix19@ukr.net
Консультації	Очні / Он-лайн (за потреби)

Компетентності та результати навчання

Компетентності:

Інтегральна компетентність (КІ):

КІ 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність вільно володіти, спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях, для всебічного

розвитку особистості, забезпечувати якість роботи, що виконується.

ЗК 12. Здатність довільного використання засобів інформаційних та комунікаційних технологій.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури: від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, планування, проведення дослідно-пошукової, наукової діяльності.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань, формувати власну думку та приймати рішення, генерувати нові проекти та ідеї.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів, досконало володіти орфографією та пунктуацією української мови.

Програмні результати навчання:

РН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, застосовувати принцип науковості при викладі загальномовних фактів.

РН4. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів, аналізувати, оцінювати, прогнозувати соціальні, правові, культурні, економічні, політичні та інші події, явища.

РН7. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання, мовну й орфографічну компетентність у професійній діяльності.

РН12. Аналізувати й інтерпретувати твори української та художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

РН14. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

2. Тематичний план дисципліни

Змістовий модуль 1. Магія, міфологія, народна проза.

Тема 1. Фольклор - невід'ємна складова національної культури

Походження українців. Розселення народу України. Етнічні складники українського характеру. Соціопсихічні риси українського характеру. Мова й національна психологія. Генеза української національної мови.

Тема 2. Основні світоглядні системи українського фольклору.

Світоглядні уявлення та вірування. Духовна культура українців. Особливості української міфології. Український Олімп. Поняття про духів, демонів, демонологію. Сюжетно-тематичні особливості української міфології. Ведійська культура в Україні. Храми, священні гаї, давньоруська богослужба. Язичницька духовна верства. Християнізація українського народу. Християнське віровчення в Україні. Сучасна релігійна ситуація в Україні. Народний іконопис. Магічність пісні та обряду. Астрономічні знання та народний календар. Народна медицина. Господарство, побут, родина. Провідні галузі господарства. Народні ремесла. Сімейні відносини та родинна обрядовість.

Тема 3. Магія і міфологія.

Фольклор і міфологія. Міфологеми, відбиті в різних жанрах усної народної творчості (колядках, легендах і переказах, казках, замовляннях, весільному обряді тощо). Давні обряди, їх відбиття у фольклорі, словесний супровід. Замовляння, їх тематичні і жанрові різновиди (заклинання, закляття, клятви-присяги). Ворожіння, їх різновиди.

Тема 4. Давня праслов'янська міфологія.

Фольклор Київської Русі, його провідні жанри. Відбиття в ньому «двовір'я». Вплив християнства на фольклор. Відбиття монголо-татарського нашествя у фольклорі. Український фольклор XIV–XVII століть, його жанрова система. Виникнення і розвиток героїчного епосу (народних дум та історичних пісень). Фольклор XVIII–XIX століть.

Тема 5. Семантика і типи замовлянь, обряд ініціації.

Магія як найдавніший пласт народної творчості та її форми. Гомеопатична та контагіозна магія. Система обрядів давніх слов'ян. Види та форми давніх обрядів. Обряд ініціації, його основні етапи та зв'язок з уявленнями праслов'ян про потойбіччя. Словесний супровід обрядів та ритуалів: різновиди замовлянь; заклинання, закляття і клятви; найрозгорнутіші й найбільш поширені ворожіння; календарно-святкові ворожіння. Роль табу в житті наших предків. Поетика жанрів магії.

Тема 6. Казкова проза. Жанр чарівної казки.

Жанрово-стильові особливості казки. Теорії походження жанру чарівної казки. Зв'язок мотивів чарівних казок з обрядом ініціації. Система прадавніх культів як основа виникнення чарівної казки. Психологічний метод інтерпретації чарівної казки. Сюжетно-композиційна будова чарівних казок, функція традиційно усталених формул у чарівних казках. Поетика чарівних казок (метафоричність, персоніфікація, явище метаморфози і метасихози, символізм...).

Тема 7. Казкова проза. Казки про тварин. Кумулятивні та соціально- побутові казки.

Культово-анімістичні казки, їх класифікація. Відображення світогляду праслов'ян в казках про природні явища, небесні світила, рослин, предмети та речі. Образна система й тематичні групи казок про тварин. Зв'язок тваринного епосу із тотемізмом, замовляннями, міфічними оповідями й повір'ями про тварин. Ідейно-художній аналіз казок про тварин, їх образна система, мотиви й тематика. Виникнення байки на основі пізнього тваринного епосу, жанрово-стильові особливості байки (мораль, гумор, іронія, сарказм, езопова мова...). Кумулятивні казки, їх зв'язок із замовляннями; типи казкових сюжетів. Ланцюгові та епічні казки: їх мотиви, тематика. Архітектоніка кумулятивних казок. Соціально-побутові казки, їх виникнення, тематика, класифікація, типи героїв. Основні мотиви, тематика, образна система, характер конфлікту родинно-побутових і суспільно-побутових казок.

Тема 8. Українська неказкова проза: легенди.

Легенда як жанр усної народної творчості, виникнення та класифікація легенд. Міфологічні легенди, їх тематичні групи: антропоморфічні, зооморфічні, тератоморфічні, етіологічні, демонологічні. Відображення язичницького світогляду в міфологічних легендах, охарактеризувати їх сюжети. Образна система й мотиви апокрифічних легенд. Аналіз сюжетів їх тематичних груп: космогонічних, антропогенічних, антропологічних, етнологічних легенд. Проаналізувати сюжети старозавітніх, новозавітніх, агіографічних, геортологічних та есхатологічних легенд, що є жанрово-тематичними різновидами апокрифічної народної прози. Основні сюжети й мотиви історичних, історично-героїчних легенд, їх зв'язок з міфами та богатырським епосом. Охарактеризуйте сюжети кількох топонімічних, етимологічних, ономастологічних та топографічних легенд, що побутують на Закарпатті. Використання легенд, їх мотивів і образів у художній літературі (Марко Вовчок, М. Старицький, Г. Хоткевич, М. Коцюбинський, Ю. Мушкетик та ін.).

Тема 9. Народна неказкова проза: бувальщини, перекази, народні оповідання.

Легендарний ліро-епос. Старцівські пісні. Перекази як жанр усної народної творчості, їх основні ознаки.

Аналіз історико-хронологічних циклів переказів: основні мотиви, образи-персонажі, сюжети.

Народні оповідання: особливості жанру. Аналіз тематичних циклів народних оповідань (історичних, суспільно-побутових, родинно-побутових). Жанрово-стильові особливості бувальщин, їх тематика. Зв'язок бувальщин з народними віруваннями, уявленнями, міфологією. Поетика жанрів неказкової прози, їх зв'язок з художньою літературою.

Змістовий модуль 2. Ліричні пісні, балади, героїчний епос, календарно-обрядова творчість

Тема 10. Жанр балади.

Балада як жанр усної народної творчості. Тематично-стильові особливості та поетика балад. Відображення давніх дохристиянських вірувань у баладах, мотив метаморфози. Балади про кровозмішання (інцест): «Жила вдова на Подоллі», «Била в Дана красна жона», «Ходило дівчатко коло визлої води»... Тематичний цикл балад про підмову дівчини на мандрівку, яка завершується трагічно. Художня інтерпретація в баладах обряду жертвоприношення. («Замурований милий», «Замурована мила» та ін.). Мотив чаклунства у баладах («Ходить Сербан по зарінку», «Тройзілля», «Ой ходила дівка по дикому полю»). Тематика балад періоду турецько-татарських

нападів. Мотиви й образна система власне історичних балад («Бондарівна», «Лимерівна», балади про Байду, Довбуша, Нечая...). Трагічні мотиви про нещасливе кохання та нещасливе сімейне життя («Ци чули ви, добрі люде», «Прийшов Іван до Марійки» та ін.).

Тема 11. Родинно-побутові пісні.

Тематика родинно-побутових пісень. Пісні про кохання. Мотиви пісень про кохання, їх зв'язок з обрядовою поезією баладами та казками. Архетипні образи та символи у піснях про кохання. Відтворення реальної дійсності у піснях про сімейне життя, їх тематика й мотиви. Драматизм ліричних пісень про трагічні сімейні обставини їх образна система й поетика. Естетика пісень про жіночу долю. Удовини та сирітські пісні. Сатирично-гумористичні пісні, їх тематика, об'єкти сатиричного зображення. Пісенна лірика і художня література.

Тема 12. Суспільно-побутові пісні.

Тематика суспільно-побутових пісень. Козацькі пісні, їх виникнення й побутування, патріотичне спрямування й мотиви, Образність та метафорика. Чумацькі пісні, їх виникнення й тематика, образна структура текстів, зв'язок з жанром веснянок. Мотиви чумацьких пісень, їх образність. Наймитські, кріпацькі, бурлацькі та заробітчанські пісні: їх ідейний зміст, художня форма, особливості поетики. Проаналізувати кілька пісень на вибір. Жебрацькі, емігрантські та тюремно-каторжні пісні: їх основні мотиви, ситема образів. Аналіз текстів. Ремісницькі, солдатські, жовнірські і рекрутські пісні, їх специфіка, тематичні цикли, мотиви, драматизм та образна структура. Письмовий аналіз текстів пісень.

Тема 13. Родинно-обрядова творчість.

Виникнення й становлення весільної обрядовості. Весілля як драма. Його основні етапи. Народнопісенний супровід весілля. Основні мотиви весільних пісень. Народна обрядовість, пов'язана з народженням дитини. Зв'язок цих обрядів з давніми віруваннями, замовляннями й магією. Еволюція похоронного обряду, уявлення про смерть у давніх слов'ян. Голосіння як жанр. Поетика голосінь та їх жанрові різновиди. Обряди, пов'язані з будівництвом дому. Роль жертвоприношень та тотемних уявлень при виконанні цих обрядів.

Тема 14. Український героїчний епос: билини і думи.

Виникнення й становлення жанрів героїчного епосу. Билини як жанр, поєднання в них міфологічного й християнського світогляду: Міфологічні елементи та історичне підґрунтя в міфологічному циклі билинного епосу. Втілення ідеї християнства в билинах Київського циклу, історичні прототипи героїв. Тематичне розмаїття й драматизм билин Галицько-Волинського циклу билинного епосу. Типи героїв та художньо-образний лад билин Новгородського та казково-новелістичного циклу билинного епосу. Поетика билин, специфіка їх хронотопу.

Тема 15. Героїчний епос. Історичні пісні та пісні-хроніки.

Думи як жанр героїчного епосу. Особливості поетики дум, їх класифікація. Основні мотиви та тематичні цикли дум про героїчну боротьбу українського народу проти турецько-татарських загарбників («Дума про Самійла Кішку», «Маруся Богуславка», «Втеча трьох братів з города Азова», «Дума про козака Голоту»). Основні мотиви та тематичні цикли дум про герічну боротьбу українського народу проти шляхетсько-польського поневолення («Перемога під Корсунем», «Хмельницький і Барабаш», «Смерть Богдана Хмельницького»). Зв'язок суспільно-побутових дум з жанром голосіння, їх образна система («Сестра і брат», «Вдова і три сини», «Прощання козака»). Кобзарство як унікальне культурно-історичне явище України.

Тема 16. Пареміографія. Жанрові ознаки прислів'їв і приказок.

Художня природа і жанрові різновиди паремій, їх виникнення та розвиток, залишки дохристиянського світогляду в пареміях (тотемізму, анімізму, зооморфізму, магічних дій, забобон, обрядової творчості). Класифікації народних паремій. Жанрові особливості прислів'їв та приказок. Їх походження і тематика, художні особливості. Відображення у прислів'ях і приказках ментальності українців. Мовленнєвий етикет. Анекдоти: з історії жанру, основні тематичні групи, особливості поетики. Основні тематичні групи народних байок, анекдотів. Загадки. Визначення жанру загадки. Тематика й структура загадок, їх пізнавальна, дидактична, логічна та естетична функції. Жанрово-стильові особливості небилиць, функціональна роль алогізмів. Використання загадок у різних жанрах народної творчості, художній літературі.

Тема 17. Пісні літературного походження та художні особливості коломийок.

Пісні літературного походження: історія жанру, ознаки, авторство. Аналіз кількох пісень на вибір. Романси як жанр, їх художньо-тематичні особливості, мотиви, поетика. Жанрові різновиди танкових пісень. Походження жанру й терміну «коломийка». М. Сумцов, Ф. Колесса, І. Франко і

В. Гнатюк про коломийки. Відображення в коломийках світогляду народу. Своєрідність у змалюванні героя порівняно з ліричними піснями. Тематика коломийок. Гумористично-сатиричні елементи в творах. Художні та композиційні особливості коломийок. Використання засобів психологічного паралелізму, порівнянь. Стандартні формули-зачини. Символ і метафора в коломийках. Використання ритміки коломийок у ліричних, історичних піснях та в баладах. Шумки як жанр танкової лірики, їх зв'язок з веснянками. Козачки, краков'яки і частушки (частівки): ритм, побудова строфи, тематика

Тема 18. Календарно-обрядова творчість.

Відображення прадавніх міфологічних уявлень та культових вірувань праслов'ян у календарно-обрядовій творчості. Зміст і структура народного обряду. Календарні і родинні свята. Ритуально-міфологічна основа зимового циклу календарної обрядовості. Тематичні групи колядок, їх основні мотиви та образи-архетипи. Поетика та образна система щедрівок, їх зв'язок зі святом Маланки. Тематика й основні мотиви щедрівок. Зв'язок посівальник пісень з культом плуга та із замовляннями. Становлення вертепної драми на Україні.

3. Навчальні ресурси

Навчальні ресурси розміщені за посиланням

<http://moodle-gpk.msu.edu.ua:3002/course/view.php?id=233>

4. Перелік обов'язкових та вибіркових завдань, кінцеві терміни підготовки, схема їх оцінювання

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів, що засвідчують виконання індивідуального дослідницького завдання. Для кожного виду робіт висуваються критерії оцінювання.

Система оцінювання самостійної роботи. Самостійна здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Поточний контроль з дисципліни «Українська усна народна творчість та народознавство» – це оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції та практичні заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача вищої освіти в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Поточний контроль реалізується у формі експрес-опитування, оперативного контролю на лекційних, практичних, тестування, виступів, перевірка практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем вищої освіти тощо.

Поточний контроль здійснюється лектором. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів освіти на початку змістовного модулю.

Система оцінювання аудиторної роботи.

Поточна аудиторна діяльність здобувача вищої освіти оцінюється за чотирибальною (національною) шкалою. Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти виконується за допомогою процедури об'єктивного контролю – усні відповіді на практичних заняттях, тестування, реферативні повідомлення, практичні завдання, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, моделювання ситуацій тощо.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

Оцінюючи усну відповідь на теоретичні питання, ураховується:

- ❖ ґрунтовність теоретичних знань з навчальної дисципліни; повнота розкриття питання;
- ❖ уміння вдало ілюструвати теоретичний матеріал;
- ❖ упевненість, переконливість суджень; уміння аргументувати думку;
- ❖ уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;
- ❖ логіка викладу думок, рівень володіння культурою мовлення;

для виконання письмових завдань:

- ❖ повнота розкриття питання;

- ❖ цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- ❖ граматична та стилістична грамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів виступів, практичних завдань на практичних заняттях в чотирибальній шкалі оцінок.

Оцінка 5 «відмінно» ставиться: повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння здобувачем вищої освіти матеріалу, що ним викладається.

Оцінка 4 «добре»: здобувач вищої освіти дає правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, здобувач вищої освіти припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка 3 «задовільно»: здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно.

Оцінка 2 «незадовільно»: здобувач вищої освіти припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач вищої освіти може відпрацювати пропущені практичні заняття, презентувати самостійну роботу, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Система оцінювання самостійної роботи. Самостійна (індивідуальна) здобувачів вищої освіти передбачає оцінювання різних видів завдань. Оцінка за самостійну роботу здобувача вищої освіти (в т.ч. ІРС) виставляється як середньоарифметичне декількох оцінок і множиться на відповідний ваговий коефіцієнт.

Проміжний контроль (рубіжний) – контроль, який проводиться з метою виявлення і попередження неуспішності здобувачів вищої освіти. Проведення проміжного контролю ініціюється проректором з науково-педагогічної роботи чи деканом відповідного факультету. Проміжний контроль виставляється на підставі: поточної успішності. Проміжний контроль виставляється за національною шкалою. Результати проміжного контролю виставляються викладачем у «Журналі обліку роботи викладача» та у «Журналі обліку роботи академічної групи» але не враховуються у загальному розподілі балів і не включаються до жодного виду робіт із коефіцієнтом.

Модульний контроль з дисципліни. Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Українська усна народна творчість та народознавство» проводиться 1 раз на семестр, і включає проведення контрольних заходів за всіма темами змістовного модуля у формі контрольної роботи, тестування, творчого завдання тощо. До контрольних заходів допускаються всі здобувачів вищої освіти незалежно від результатів поточного контролю. Лектор розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульного контролю.

Результати контрольних заходів здобувача вищої освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольних заходів є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином: під час написання контрольної роботи з дисципліни «Українська усна народна творчість та народознавство» кожен здобувач вищої освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань. На написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин. Форма проведення: письмова. Контрольна робота оцінюється за національною шкалою.

Критерії оцінювання за поточним контролем і модульною контрольною роботою наступні:

5 - «Відмінно» – заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання пройденого матеріалу з тем дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом/завданням/темою; наводить вдалі приклади, абсолютно правильно розв'язує практичні завдання і дає пояснення і обґрунтування.

4 - «Добре» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з тем дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій або/та розв'язанні практичного завдання, не повністю дає обґрунтування висновків і результатів.

3 - «Задовільно» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається суттєвих помилок у наведенні прикладів та розв'язанні практичного завдання.

Підсумковий (семестровий) контроль.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином: під час складання іспиту з дисципліни «Українська усна народна творчість та народознавство» кожен здобувач вищої освіти отримує індивідуальний білет, що складається з теоретичної частини, що містить два теоретичні питання і практичну частину. Форма проведення: усна.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при складанні екзамену

Відповіді здобувачів вищої освіти оцінюються за двома розділами:

- перший – це відповідь на два теоретичні питання;
- другий – оцінювання рівня виконання практичної частини.

Кожне питання оцінюється за національною шкалою. В окремих випадках, якщо виникають сумніви в оцінці знань здобувача вищої освіти або відповідь здобувача вищої освіти не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності, викладач може задавати додаткові (уточнюючі) питання в рамках білету. Відповіді на додаткові запитання впливають на оцінку завдань білету.

У підсумку відповіді на білет підраховується середньозважений бал (в даному випадку середньозважений бал дорівнює середньоарифметичному), що є підсумковою оцінкою за екзамен. При оцінюванні знань здобувачів вищої освіти денної форми навчання, підсумкова оцінка відповідей на білет множить на середньо ваговий коефіцієнт – 0,4, отриманий результат додається до середньовагового, що є результатом оцінювання роботи здобувача вищої освіти за аудиторну роботу, контрольний захід та індивідуальну роботу, отриманий результат є підсумковою оцінкою за вивчення предмету. Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за шкалами: національною, 100 – бальною, ECTS і фіксується у відомості та заліковій книжці здобувача вищої освіти.

Відповідь на теоретичні питання оцінюється наступним чином:

5 - «Відмінно» – заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом; демонструє знання і розуміння основних граматичних структур; наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки; формулюючи думку правильно використовує терміни з дисципліни, дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача.

4 - «Добре» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки під час наведення прикладів; дає правильні відповіді на додаткові запитання.

3 - «Задовільно» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, на додаткові запитання, дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається помилок у наведенні прикладів. Здобувач вищої освіти слабо володіє термінологією, використовує обмежений запас лексики, допускаючи помилки, які утруднюють розуміння тексту.

2 - «Незадовільно» – коли здобувач вищої освіти дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені екзаменаційним білетом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий

з основною літературою; здобувач вищої освіти вміє писати прості непоширені речення відповідно до комунікативної задачі, проте зміст повідомлення недостатній за обсягом для розкриття теми та допускає значні орфографічні помилки; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання.

**РОЗПОДІЛ ВАГОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**
«УКРАЇНСЬКА УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ТА НАРОДОЗНАВСТВО»

АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА		СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН
ЗМ1 – ЗМ2		
Лекційні, семінарські (практичні), лабораторні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, колоквіум тощо)	
Т1, Т2, Т3, ... Т18	Т1-Т18	
середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,4$	$k_2 = 0,2$	$k_3 = 0,4$

**Самостійна робота студентів інтегрована з аудиторною роботою.*

5. Література
Базова

1. Бібліографія українського народознавства: У 3-х т. Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. Т.1.
2. Войтович В. Генеалогія богів давньої України. Рівне: Вивдаець Валерій Войтович, 2007. 556 с.
3. Войтович В. Українське міфологієзнавство: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2016. 240 с.
4. Войтович Н. Народна демонологія Бойківщини: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2015. 228 с.
5. Галайчук В. Українська міфологія. Харків: Кн. клуб сімейного дозвілля, 2016. 288 с.
6. Гарасим Я. Нариси до історії української фольклористики. Київ: Знання, 2009. 301 с.
7. Геннеп А. ван. Обряди переходу: систематическое изучение обрядов. Москва: Восточная література РАН, 2002. 198 с.
8. Голан А. Миф и символ. Москва: Русслит, 1993. 375 с.
9. Грицай М.С., Бойко В.Г., Дунаєвська Л.Ф. Українська народнопоетична творчість. К.:Вища школа, 1983.
10. Давидюк Віктор. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі). Видання друге, виправлене й перероблене. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2010. 448 с.
11. Давидюк В. Українська міфологічна легенда. Львів, 1992.
12. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2005. 310 с.
13. Дей О.І. Сторінки з історії української фольклористики. К.: Наук. думка, 1975.
14. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. - К.: Ред. часопису „Народознавство”, 2001.
15. Дунаєвська Л. Ф. Українська народна казка. К., 1987.
16. Дунаєвська Л. Ф. Українська народна проза (легенда, казка): Еволюція епічних традицій. К., 1997.
17. Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України. Нариси й статті. Львів, 2002.
18. Коваленко В. Психологізм фольклору. Психологічне зображення в українських народних піснях. Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005.
19. Кононенко О. Українська міфологія. Божества і духи. Харків: Фоліо, 2017. 191с.
20. Кононенко О. Українська міфологія. Фольклор, казки, звичаї, обряди. Харків: Фоліо 2017, 159 с.

21. Костомаров М. Слав'янська міфологія. Київ: ФОП Стебляк О.М., 2014. 200 с.
22. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. К.: Знання-Прес, 2001.
23. Лозко Г. Українське народознавство. К.: Зодіак, 1995.
24. Лозко Г. Коло Свароже: Відроджені традиції. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2009. 228с.
25. Лозко Г. Українське народознавство. Харків: Див, 2005. 472 с.
26. Мушкетик Л. Фольклор українсько-угорського порубіжжя: монографія; Нац. акад. наук України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. К.: Український письменник, 2013. 494 с.
27. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. К., 1993.
28. Поліщук Ф.М. Український фольклор. Давня українська література. К.: Вища шк., 1991.
29. Притулик М. Практикум з українського фольклору: навч.-метод. посіб. [для студ.]; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Чернігів: Лозовий В. М. [вид.], 2011. 295с.
30. Таланчук О.М. Українознавство. Усна народна творчість: Навчально-методичний посібник. К.: Либідь, 1998.
31. Українознавство: Посібник. К.: Зодіак-ЕКО, 1994.
32. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. К.: Либідь, 1991.
33. Чернопиский М. Г. Українська усна народна словесність. Прозові жанри, паремії і драма. Дидактичні матеріали і методичні поради до практичних занять. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005.

Допоміжна

1. Борисенко В.К. Весільні звичаї та обряди на Україні. К., 1988.
2. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Космогонічні українські народні погляди та вірування. К., 1993.
3. Войтович В. М. Українська міфологія: словник. К.: Либідь, 2002.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу // Етнографічний нарис: У 2 кн. К., 1991.
5. Гнатюк В. Нарис української міфології. Львів, 2000.
6. Грица С. Фольклор у просторі та часі. Тернопіль: Астон, 2000.
7. Грушевський М. Історія української літератури: У 6-т., 9 кн. К.: Либідь, 1993. -Т.1.
8. Іваницький А. Українська музична фольклористика. К.: Заповіт, 1997.
9. Іванченко М.Г. Дивосвіт прадавніх слов'ян. К.: Рад. письменник, 1991.
10. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2-кн., 4 т. К.: АТ "Обереги", 1994. Кн.1.
11. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2-кн., 4 т. К.: АТ "Обереги", 1994. Кн.2.
12. Мишанич С.В. Усні народні оповідання: Питання поетики. К., 1986.
13. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу (Ескіз української міфології). К.: АТ „Обереги”, 1992.
14. Огієнко І.І. Дохристиянські вірування українського народу: Історично-релігійна монографія. К., 1994.
15. Плісецький М. Українські народні думи: Сюжети і образи. - К.: Кобза, 1994.
16. Потебня А.А. О купальских огнях и сродных с ними представлениях. - Харьков, 1914.
17. Потебня А.А. О мифическом значении некоторых обрядов и поверий. М., 1865.
18. Пропп В.Я. Исторические корни волшебной сказки / Научная редакция, текстологический комментарий И.В.Пешкова. М.: Лабиринт, 2002.
19. Пропп В.Я. Морфология сказки. М., 1969.
20. Путилов Б.Н. Фольклор и народная культура. СПб., 1994.
21. Руснак І.Є. Думи та історичні пісні: Тексти та їх інтерпретація. Кіровоград: Степова Еллада, 1999.
22. Скуратівський В.Т. Русалії. К.: Довіра, 1996.
23. Скуратівський В.Т. Місяцелік. Український народний календар. К.: Довіра, 1993.
24. Сокіл В. Народні легенди та перекази українців Карпат. К., 1995.
25. Соколова З.П. Культ животных в религиях. М., 1972.
26. Українське народознавство: Навч. посібник / За ред. С.П.Павлюка. К.: Знання, 2006. 568 с.

27. Українські символи / За ред. М. Дмитренка. К., 1943.
28. Філоненко С. О. Усна народна творчість. Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. 416 с.
29. Федас Й. Український народний вертеп (у дослідженнях XIX-XX ст.) К.: Наук.думка, 1987.
30. Хланта І. До джерел: Фольклористичні статті. Ужгород, 1994. 237 с.
31. Чубинський П. Мудрість віків: (Українське народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського): У 2 кн. - К., 1995.
32. Ярмиш Ю. У світі казки. Літературно-критичний нарис. - К., 1975.
33. Ятченко В.Ф. Про розвиток духовності українського етносу дохристиянської доби. К., 1998.

Інформаційні ресурси

1. <https://folklore-archive.org.ua/>
2. <https://labs.lnu.edu.ua/folklore-studies/proekty/elektronna-navchalna-biblioteka-ukrajinskoji-folklorystyky/>
3. folklorystyky/
4. <http://www.ukrfolk.kiev.ua/> / BERVY <https://spadok.org.ua/folklor/blog>
<https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=5646> <http://www.geocities.com> <http://ukrnov.Catp.org.ua/duh/3.html>. <http://www.pisnia.iatp.org.ua/koh.htm> <http://www.kremenets.com.ua/ukrain/legends/legends.htm> <http://slovoto.org/tryanov/ballads/>

6. Політика викладача

Для успішного проходження курсу «Українська усна народна творчість та народознавство» та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу кожної теми, при цьому звертається увага на розуміння підходів і принципів, а не на запам'ятовування визначень, особливий акцент ставиться на формування професійної компетентності.

Вивчення навчальної дисципліни «Українська усна народна творчість та народознавство» потребує підготовки здобувачів освіти до різних видів аудиторної роботи. Кожне заняття передбачає попередню самостійну підготовку студентів до нього, відповідно до теми і питань до обговорення, а також завдань для самостійної та індивідуальної роботи. Під час підготовки до занять майбутнім фахівцям варто опрацювати не тільки конспект лекцій, але й додаткову літературу для більш ґрунтовного оволодіння теорією питання. Звертається увага на проблемні питання й педагогічні завдання підготовки фахівців; збагачення їх тезаурусу новою професійною лексикою, на формування професійної компетентності майбутніх філологів.

Окремі аспекти навчального матеріалу, що подаються здобувачам вищої освіти для самостійного опрацювання представлені в підсумковому контролі. Здобувачі вищої освіти на практичному занятті повинні:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати й доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стислу відповідь на поставлене запитання;
- доповнювати доповідача, брати участь у дискусіях;
- виконувати вправи, творчі завдання тощо.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали низький рівень засвоєння знань з основних питань теми.

Для успішного засвоєння курсу «Українська усна народна творчість та народознавство» здобувач вищої освіти повинен: уміти співпрацювати в різних формах: очній, дистанційній; брати активну участь в аудиторній роботі та он-лайн заняттях; конструктивно підтримувати зворотній зв'язок; своєчасно виконувати завдання для самостійної роботи; займатися самоосвітою; дотримуватись норм і правил академічної доброчесності; у навчальних ситуаціях діяти із позицій етичних норм та правил; брати участь у моніторингових дослідженнях (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль).